

Zondag 28 juli 2024 (Groen)

Gereformeerde kerk Nieuwendijk

Orde van dienst

Lied vooraf: Hemelhoog 77: 1, 2 (Zoals klei in de hand van de pottenbakker)
Welkom (ouderling)

Komen

Lied 92: 1, 2 (Waarlijk dit is rechtvaardig)
Bemoediging en groet, zondagsgebed
Lied 975: 1 (Jezus roept hier mensen samen)
Gebed
Leefregel: Marcus 12: 28 t/m 33
Luisterlied: Wende Snijders, *Als de liefde niet bestond*.

Woord

Opstap naar het bijbelverhaal
Meezinglied: Elly en Rikkert, *Samen*
1e lezing I Koningen 6: 1 en vers 11-13
lied 84: 1, 3 Hoe lieflijk hoe goed is mij Heer)
2^e lezing I Petrus 2: 1-17
Lied 825: 1, 2 (De wereld is van Hem vervuld)
Overdenking

Wie de moeite neemt om alles in I Koningen 5, 6 en 7 te lezen over de tempelbouw, komt onder de indruk van de rijkdom.
De rijkdom in hout en goud.
En de rijkdom aan details.

Je zou bijna denken dat hier een heel bestek is gekopieerd en overgenomen.
Iets uit de archieven van Salomo.

Toch is het niet gelukt om uit al die details een bouwtekening af te leiden.
Daarom verschillen de impressies van de tempel van Salomo onderling.
Omdat iedere tekenaar een aantal dingen zelf moet inschatten.
Bijvoorbeeld – niet onbelangrijk – de dikte van de muren.

Wat kan dat nu betekenen?
De rabbijnen schreven in een tijd waarin schrift kostbaar was.
Weinigen konden lezen en schrijven, en alles moest met de hand worden uitgewerkt.
Waarom geven ze dan in deze 3 hoofdstukken zoveel details, zonder een bouwtekening erin te verwerken?

Als je een stap terugdoet en nog breder kijkt, als je heel I en II Koningen overziet, dan ontdek je dat aan het eind diezelfde tempel wordt verwoest.
Ook daar details: de voorwerpen die de moeite waard zijn om mee te nemen.
Brons en goud.
Maar al het kostbare cederhout, dat veelvuldig voorkomt bij de bouw, gaat in vlammen op.

En het volk dat in de tempel God heeft geloofd, wordt afgevoerd, in ballingschap.

Drie hoofdstukken lang vertellen de rabbijnen over alles wat Salomo doet.
Hij bouwt, tekent, bepaalt, handelt en huwt.
Een tempel voor God en een paleis voor zichzelf dat ruim 2x zo groot is.
Hij treedt als priester op, spreekt lange gebeden bij de ingebruikneming.

Allemaal Salomo.
Waar is God?

Te midden van al die activiteiten van Salomo slechts een enkel, kort woord van God.
We hoorden ze net, en ik herhaal ze nog eens in de Naardense vertaling:

dit huis dat jij nu bouwt,
als je voortgaat met mijn wetten,
en mijn rechtsregels doet
en al mijn geboden zult bewaren
door daarmee voort te gaan,-
gestand doen zal ik dan aan jou mijn spreken
dat ik heb gesproken tot David, je vader,-
en wonen zal ik
bij de zonen en dochters van Israël,-
en mijn gemeente Israël niet verlaten!

Wat betekenen die korte woorden tussen alle bouw-woorden?
Wat betekenen die woorden in het geheel van de twee boeken koningen?
De boeken die een geheel vormen en langs een omweg bij de verwoesting van de tempel komen?

Wat mij allereerst raakt is dat God niet zegt dat hij in de tempel zal wonen, maar te midden van zijn volk.
God bindt zich niet aan een gebouw, maar aan zijn mensen.

Het lijkt erop dat de rabbijnen ons alert willen maken.
Verkijk je niet op al die bouw-activiteiten.
Vergaap je er niet aan – voor je het weet vergeet je dat God tussen mensen woont.
Vele bouw-woorden, tientallen details, maar je kunt er geen bouwtekening van maken.
En tussen al die woorden:
wonen zal ik
bij de zonen en dochters van Israël,-

Die tempel is wel degelijk van belang voor het ervaren van God en van elkaars geloof.
De gewijde stilte, de aandacht, het gebeuren buiten de dagelijkse orde.
Net zoals we in een kerk worden stilgezet.
Of als we thuis de bel afzetten om de dienst mee te vieren.

Niet voor niets was Jezus regelmatig in de tempel te vinden, en gingen zijn leerlingen na de hemelvaart dagelijks naar de tempel om te bidden.

Maar altijd *als gemeente* – want God woont bij zijn kinderen.

En ook:

als je voortgaat met mijn wetten,
en mijn rechtsregels doet
en al mijn geboden zult bewaren
door daarmee voort te gaan,-

[...]

wonen zal ik
bij de zonen en dochters van Israël,-
en mijn gemeente Israël niet verlaten!

Dat woord 'verlaten' heeft in de boeken Koningen een indringende betekenis.
Daar begint als het ware de archeologie van het woord, dat zich eeuwen verderop ook
aandient in het evangelie.

Het gaat in deze boeken over koningen die God verlaten – en een volk dat zich
verlaten voelt en weet.

Het woord 'verlaten' dat hier wordt gebruikt gaat niet over de ander éézijdig in de
steek laten.

Het gaat over elkaar verliezen en dan jezelf verloren voelen.
Het is een woord over 'als de liefde niet bestond'.

'Verlaten', een enkel woord tussen vele, vele bouw-woorden.
Woorden over hout en goud – en God heeft het over 'verlaten'.

Nee, God heeft het over níet verlaten – dat ontdek je als je de woorden zorgvuldig
opgraaft.

Hij antwoordt op ons, op onze daden en woorden en gedachten, staat er niet boven,
hij is raakbare liefde.

Is erbij – ook als we ons zó afwenden dat het allerheiligste wordt verwoest, we grond
en goed – hij is erbij.

Opdat wij antwoorden op zijn woorden van recht en liefde.

Want stel je voor, dat de liefde niet bestond...

Hier, tussen alle hout en goud, spreekt de raakbare God die zegt:

Laat me niet alleen...

In antwoord op ons "Laat me niet alleen..."

[Luisterfragment 1](#) uit *Laat me niet alleen* (door Racoon en Wende Sniijders)

(Bij de kaars)

In de tweede tempel, die nog veel groter en mooier moet zijn geweest dan die van
Salomo, loopt eeuwen later een jonge man rond.

Een man die leeft met de stem van God in zijn hart.

Die ziet hoe de tempel groeit en toeneemt.

Hoe de rijkdom van de offerdienst toeneemt, en hoe de heilige tempelmunt die plaats
moet vrijwaren van de Romeinse heidense gelden.

Hij loopt er rond met maar 12 leerlingen.

Gewone jongens.
En een aantal vrouwen die hij toeliet in zijn leerlingengroep.

Hij hoort de drukte op het tempelplein.
Hij hoort het gerammel van de Romeinse soldaten.
Hij hoort de ijver van de farizeeën om de tempeldienst gaande te houden.
Maar ondertussen wordt zijn hartstochtelijke liefde voor God verbeterd en gewantrouwd.

Een koning in de ware zin van het woord.
Meer dan David en Salomo – met een brandend hart: De ijver van de Heer verteert hem.
Omdat mensen zo vaak de liefde van God voor vanzelfsprekend nemen.
En dan maar hun eigen weg gaan.

Ten koste van hun medemensen zich verrijken.
In de naam van bloed en bodem, in naam van markt, economie en vooruitgang de bevrijdende woorden van God naast zich neerleggen.

Hij ziet ze God verlaten, en zich dan ook verlaten voelen.
En hij sterft – door die verlatenheid te doorvoelen, om de liefde niet te breken, om zijn mensen niet los te laten.

[Luisterfragment 2](#) uit *Laat me niet alleen* (door Racoon en Wende Snijders)

Middenvoor En Petrus zegt ons, dat wij priesters zijn, in een tempel die niet met handen is gebouwd.
In zijn brief geen hout en goud.

Voeg u bij hem, bij de levende steen die door de mensen werd afgekeurd maar door God werd uitgekozen om zijn kostbaarheid,
en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel.

Vorm een heilige priesterschap om geestelijke offers te brengen die God, dankzij Jezus Christus, welgevallig zijn

I Petrus 2: 4-5

En zo wordt de trouw en de ontrouw waarover de rabbijnen schrijven in de boeken Koningen ook iets van tussen jou en mij.

Als ik de weg van God in de steek laat, laat ik ook jou in de steek.
Als jij de weg van God in de steek laat, laat je mij in de steek.
Dan verlaten we de samen weg van God en raken verlaten en verloren.
Dat herinneren we ons door die boeken Koningen en de profeten.
Gods trouw behoedt ons niet voor de diepe nood die we over onszelf afroepen.

Maar zeg dan niet dat God ons dan aan ons lot overlaat.

Nee, want in die verlorenheid vinden we opnieuw, anders, vreemd, Christus, die onze verlatenheid doorstond.

Die maakt ons vreemdelingen op aarde.

Die maakt ons opnieuw gevonden, teruggevonden, wachtend op antwoord.

Want God is een antwoordend God.

God – vergeet hem niet, zie hem niet over het hoofd tussen alle details, alle hout en goud, tussen alle macht en kracht, alle bitterheid en wantrouwen.

God – vergeet hem niet, zie hem niet over het hoofd tussen alle medemensen, zie alle kostbaarheid die buiten hout en goud om gaat.

God – laat hem niet alleen, want hij laat ons niet alleen.

[Luisterfragment 3](#) uit *Laat me niet alleen* (door Racoon en Wende Sniijders)

Antwoord

Lied 825: 4, 5, 6 (Hij meet ons tijd en ruimte toe)

Gedenken overleden gemeenteleden

Zingen: Ev. Liedbundel 413: 1 Lichtstad met uw paarden poorten

Voorbeden in 3 intenties en gezongen acclamatie (lied 367e), stil gebed, Onze Vader

Collecten (noemen)

Muziek, terwijl de kinderen in de kerk komen.

Gaan

Lied 975: 2 (Jezus roept ons te belijden)

Zegen **met gesproken 'amen'**

Lied 975: 3 (Jezus roept ons tot de ander)